

Deložacija ljudi iz kuća i deportacija ljudi iz države komplementarne su pojave kojima je ugrožena egzistencija pojedinaca i njihovih obitelji. Zaokupljen duže vrijeme njima odlučio sam obratiti se predsjedniku države smatrajući da je on dužan promptno intervenirati u kritičnim situacijama i potom zatražiti raspravu o tome radi zakonske regulacije budućih problema. Ne pretpostavljam pritom da je predsjednik »diktator«, nego čovjek u kojeg treba vjerovati da čini u ime općega dobra, dakle, da postupa moralno. Uostalom, juridički postulati (legalnost) nisu legitimni ako im moralnost nije u temelju.

Zadržavanje u sferi »općega« odvelo bi svaku raspravu u frazeologiju, pa sam odlučio apostrofirati slučaj jednoga makedonskog državljanina koji je kažnjen izgonom iz Hrvatske i petogodišnjom zabranom ulaska u nju zbog nezakonitog boravka koji je otkriven nakon čina iz područja prekršajnog zakona (iako, u biti, prekršaja nije bilo).

Valja nasuprot ideološko-političkim impostacijama računati s činjenicom da je život u jugoslavenskoj državnoj zajednici ostavio u ljudima mnogo toga, od shvaćanja i navika do životnih interesa i potreba uvjetovanih i migracijom. To što se Makedonac nije prijavio u Hrvatskoj ili mu je istekao rok boravka samo je propust iz navike da nije u »pravom inozemstvu«. Zbog čega bi to bio motiv da se »maloga« čovjeka, uz policijsko zlostavljanje, kažnjava izgonom iz zemlje, implicite iz Europske unije, i zabranom ulaska na više godina? S kojim mu se pravom i koja je svrha te kazne koja ga prikraćuje za eventualnu iznimnu potrebu, u Hrvatskoj, na primjer, za neku specijalnu liječničku intervenciju?

Kolikogod sam se lijepo osjećao u Francuskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj,... ipak ih ne mogu doživjeti kao Bosnu i Hercegovinu, koja nije u Europskoj uniji i u kojoj neće ni biti, barem ne u vrijeme koje je relevantno za moj osobni život. Neprijeporna je činjenica da će u Dalmaciju dolaziti pasti ovce ljudi iz siromašne i bliske nam Bosne i Hercegovine, nego iz Litve, Latvije, Estonije, Finske,... gdje mnogi ne znaju ni gdje je Hrvatska, a kamoli da su s njome u istoj

državno-političkoj zajednici. Ako se izuzmu Norveška i Švicarska, kao posebni slučajevi, u Europskoj uniji nisu, a možda nikad neće ni biti samo neke zemlje nekadašnje Jugoslavije i Albanija koju će s Kosovom Amerikanci najprije promaknuti kao svoje »strateške partnere« (eufemizam za kolonije). Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, pa i Crna Gora izvan su toga kruga, zauvijek (?). Premda je Rusija par excellence europska zemlja, ona je zbog svoje veličine i moći izvan interesa Europske unije koja je na svojevrsan način upravljena protiv nje.

Politička tektonika ima svoje zakone, pa je sukob u Ukrajini, kao refleksija prijepornog odnosa između Rusije i Europske unije, bio za očekivanje (imajući u vidu sukob u Gruziji). Rusi i Ukrajinci su trebali shvatiti da su narodi podjednakoga etničkoga supstrata i povijesne sudbine, u dobru i zlu, pa kreirati zajedničku politiku na tom kompaktnom i svjetski osjetljivom geografskom području.

Koja je poanta pisanja o tim »velikim temama«? Ta da je sudbina »malog« čovjeka konfiguracija svih tih silnica. Nastojim na osebujnom kopernikanskom obratu, naime, da taj »mali« čovjek ne bude objekt, ni žrtva, nego subjekt, u čijoj bi funkciji trebala biti vlast, ne samo njegove države, nego i drugih država. Mjerilo odnosa prema sebi i bližnjima je odnos prema daljnjemu.

POŠTOVANI I DRAGI GOSPODINE PREDSJEDNIČE REPUBLIKE HRVATSKE IVO JOSIPOVIĆU!

Kao građanin Republike Hrvatske – Vinko Grgurev – molio bih Vas – gospodine Ivo Josipoviću – da, kao predsjednik Republike Hrvatske, iskoristite svoje »kraljevsko« diskrecijsko pravo, pa

1. da izdate edikt o hitnom obustavljanju svih deložacija obitelji i pojedinaca iz njihovih kuća i stanova, naime, da suspendirate sudske odluke o deložacijama i da zakon na kojem se one temelje uputite hrvatskoj izvršnoj vlasti da podnese ili/i Vi sami da podnesete zahtjev Saboru Republike Hrvatske kako bi pokrenuo javnu raspravu o njegovoj smislenosti i svrhovitosti, sve u svemu, o mogućnosti ukidanja zakona o deložaciji odnosno o mogućnosti iščezavanja okrutnosti (najčešće nad nedužnim ljudima) koje izazivaju mučne scene nedostojne humanoga društva;

2. da izdate edikt o ukidanju deportacije ljudi koja je osebujan feudalni relikv i postupak kojim se vrijeđa ljudsko pravo na dostojanstvo, pri čemu bih htio da, kao prvi korak, poduzmete što je u Vašoj ovlasti i moći da se ukine petogodišnja zabrana ulaska u Hrvatsku (neimenovanom) makedonskom državljaninu koji je potkraj srpnja u Puli pogladio, u znak dragosti, sredozemnu medvjedicu.

HRVATSKA NIJE RIJEŠILA SVOJE PROBLEME ULASKOM U EUROPSKU UNIJU

Tendencija je tripartitnosti vlasti, kao rezultata političke filozofije Lockeja, Montesquieua i drugih mislitelja klasičnog europskog liberalizma, prevladavanje monarhističkoga apsolutizma u nastojanju da svaki sektor vlasti bude subjekt sam po sebi odnosno da vlast funkcionira u njihovoj interakciji.

Potencira se i četvrti sektor vlasti, financijska vlast, za koju bi se bez ironije moglo reći da se nameće kao »naddeterminanta« (Althusser) svake vlasti. Teorija o nezavisnosti vlasti može biti dvojben, naime, može se jedna od tih vlasti zatvoriti u samu sebe, pa se, u izbjegavanju kritike, postaviti, štoviše, u funkciju pojedinih interesnih skupina. Pritom se načelnoj nezavisnosti suprotstavlja činjenična zavisnost.

Smisao nezavisnosti svake vlasti očituje se u postupanju svakoga njezina aktera po svijesti i savjesti, koje, nasuprot egocentričnosti, zahtijevaju, u dijalogu, preispitivanje vlastitih stajališta i dosega vlastita djelovanja. To što, na primjer, predsjednik izvršne vlasti izvršne kritici rad sudske vlasti ili se predstavnik sudske vlasti ponese tako prema zakonodavnoj vlasti, ne treba shvatiti kao nametanje volje jedni drugima nego poticanje na samopreispitivanje u međusobnoj raspravi.

Nije ni demokracija, pa, stoga, ni dioba vlasti na tri, četiri ili više sektora svrha sama po sebi, nego je ona načelno politička metodika koja omogućuje iskazivanje i zadovoljavanje opravdanih potreba svakoga čovjeka kao građanskoga subjekta. Kako i demokracija, kao kategorija modernoga građanskoga društva, dopijeva u antinomije između svojih formalnih pretpostavki i činjeničnih konzekvencija, onda je nužna institucija dužna da promptno razriješi nastale proturječnosti, pogotovo ako su posljedice kobne za pojedine ljude.

Mislim da bi se u tome trebala, između ostalog, potvrditi uloga državnoga predsjednika.

Hrvatska nije riješila svoje probleme ulaskom u Europsku uniju, koja je, sudeći po situaciji u Ukrajini (implicite u čitavoj Europi), došla u osobito iskušenje, pa čak i do pitanja o smislu vlastita opstojanja. Europska unija je poligon reproduciranja povijesno-političkih problema i njihova razrješavanja na osnovi vlastite povijesno-političke samosvijesti.

Za razrješavanje tih problema nisu potrebne »velike riječi«, kojima se oni najčešće zamagljuje, nego intervencije u prozaičnim situacijama. U naizgled banalnim činjenicama reflektiraju se temeljni, štoviše, politički i povijesni problemi. Taj razlog svojeg obraćanja Vama potkrepljujem određenim primjedbama u vezi s iznijetim zahtjevima.

DELOŽACIJA JE NELJUDSKI ČIN

Ad 1. Iseljavanja obitelji iz vlastite kuće zbog njezina oduzimanja ovrhom i stavljanja na dražbu radi podmirenja dugova, pri čemu, pogotovo nedužna djeca, ostaju bez krova nad glavom, aksiomski su očita hipoteka na čovječnost hrvatskoga društva i njegovu politiku, pa je to razlog da se deložacije smjesti zabrane.

Država, kao institucija, za koju je Spinoza tvrdio da je legitimna samo onda ako jamči slobodu i sigurnost svakoga građanina, trebala bi na sebe preuzeti odgovornost za rješavanje svačijega problema i pronaći zakonske modalitete da građani, štoviše, ne mogu dospjeti u takve neprilike.

Za sprečavanje deložacija spontano je nastao »Živi zid«, to jest udruga koja je, koliko je mogla, promaknula mišljenje znatnog dijela društva i demonstrirala nastojanje da spriječi »legalno nasilje«. Prijepor u vlastitoj (moralnoj) svijesti bio je prisutan u nekih policajaca koji su rekli kako moraju činiti ono što ne bi htjeli, ali, trebali bi biti korjenitiji pa ne činiti ono što ne bi htjeli, bez obzira na, za njih, nepovoljno posljedice (na kraći rok).

Deložacija je neljudski čin koji u sebi prikriva logičke proturječnosti, odnosno mnoge nepravde, pa je to motiv preispitivanja odgovarajućih zakona. Ovršenik ne može podmiriti dug banci, koju je sanirao svojim novcem, a institucije državne vlasti, sud i policija oduzimaju mu kuću jer je ostao bez posla, zacijelo ne svojom krivnjom.

U prilogu Vam šaljem, kao obrazloženje svojeg stajališta, članak »Deložacije ljudi iz njihovih stanova treba obustaviti i ukinuti kao pravnu sankciju« u kojem je argumentacija temeljnoga zahtjeva. Članak je u osnovi napisan prije dvadeset godina kada se potonji predsjednik Stjepan Mesić natiskivao s drugima, kako to čine danas ljudi u »Živom zidu«, u zagrebačkim stanovima predviđenima za deložaciju. Posljednjih mjeseci je aktualiziran gledom mnogih slučajeva posljedično jednakima onima od prije dvadeset godina, međutim, s tom razlikom što je sada riječ o financijskoj patologiji za koju nisu (sasvim) krivi oni kojima se oduzima sve što imaju i

koje se zlostavlja do potiranja ljudskog dostojanstva.

DOMINACIJA PRIVILEGIRANIH

Ad 2. U članku »Umjesto da im omogućimo životnu promociju, mi ih protjerujemo«, riječ je o dvojici bezazlenih ljudi koji su ostali bez (privremenog) prava boravka u Hrvatskoj, jedan zbog indolencije hrvatskih službi za strance, a drugi zbog toga što se nije najbolje snašao nakon huliganskog napada u Zagrebu, pa mu je istekla dozvola boravka. Kako se u tim slučajevima očituje jedna od temeljnih građanskih vrijednosti: tolerancija?

U članku »Kazna. Čovjekova opstojnost u historijskim okolnostima«, riječ je o filozofskoj, pravnoj i povijesno-političkoj osnovi modernoga građanskoga društva koje podrazumijeva da imanentnost čovjeka, kao subjekta, i svijeta principijelno potvrđuje »prirodno pravo i ljudsko dostojanstvo« (Bloch) kao bitnu negaciju protjerivanja i suspendiranja bilo čijeg prava boravka i bilo gdje. Protjerivanje i suspendiranje boravka stranaca svjedoči o dominaciji privilegiranih nad onima koji su lišeni građanske subjektnosti.

To što nije moguće ni u feudalnoj despociji dogodilo se, u Sloveniji, u vrijeme prijelaza u »građansko društvo«, pa su oduzeta građanska prava »izbrisanima«, odnosno ljudima koji nisu uzeli državljanstvo (kao da državnosti prije nije bilo) iako su svojim radom Sloveniji pridonijeli, bez sumnje, više od onih domaćih koji su je doveli u kritičnu situaciju.

U članku »Njegov čin je iznad značenja radne dozvole«, istaknuo sam da bi pastira Ahmeta Šabića iz Travnika, umjesto protjerivanja iz Hrvatske, Republika Hrvatska trebala odlikovati za hrabrost, ponuditi mu hrvatsko državljanstvo i dodijeliti ako ga prihvati te, naposljetku, da se ukine kazna izгона iz države za bilo koji čin jer je ona proturječna modernim političkim načelima i štetna, prije svega, za zemlje kakva je Hrvatska.

Pastir Ahmet Šabić je spasio krdo krava i stado ovaca od vučjega napada, pri čemu nije ni ubio zakonom zaštićenu zvijer, te, kada je dospio u bolnicu, otkrilo se da nema boravišnu i radnu dozvolu, pa je, umjesto da bude nagrađen, protjeran iz Hrvatske.

U članku »Deportacija – mjera nedostojna čovjeka«, a koji sam Vam uputio prije tri godine, kada ste se pohvalno izrazili o mojim nastojanjima, istaknuo sam svoje etičke, juridičke, historijske,

političke, socijalne i ekonomske principe te argumente protiv brahijalne i nedostojne juridičko-policijske metode protjerivanja ljudi.

PROPISE PRILAGODITI MOGUĆIM UČINCIMA

Na obnovu svojeg zahtjeva potaknula me je kazna protjerivanja (neimenovanog) makedonskog državljanina koji je u Puli pogladio, iz dragosti, sredozemnu medvjedicu. Tom tuljanu, na čiju je ugroženost upozoreno i time što je uzet kao maskota Mediteranskih igara u Splitu 1979. godine, nije ugrožen opstanak prigodnim, nepotrebnim milovanjem, nego onim - za što smo sami krivi – beskrupuloznim iskorištavanjem i pustošenjem mora. Trebalo je umjesto predimenzioniranja nečijeg dodira optužbom za udaranje, premlaćivanje,... a što je snimkama na YouTubeu demantirano, najprije pogledati same sebe.

Ako mi zaluta u dvorište dobronamjeren čovjek koji ništa nije učinio što bi bio predmet kaznenoga postupka, ne ponesem se grubo prema njemu, nego mu nastojim pomoći da se snađe u nepovoljnoj situaciji. I meni se to može dogoditi i dogodilo se koji put. Potvrđuje li se Hrvatska kao pravna država time što je »ilegalnog« Makedonca – po zakonu - uhitila, što ga je policija izvrgnula maltretiranju odvođenjem u Ježevo i što ga je nakon toga deportirala u matičnu zemlju, a sud mu je, bez suđenja (po zakonskom automatizmu), zabranio pristup na hrvatsko tlo u idućih pet godina ili, pak, nijeće svoju suverenost time što je problem njegova boravka mogla riješiti u dogovoru s njime i makedonskim državnim predstavništvom (ambasadom ili konzulatom) da se nakon naknadne legalizacije svojeg boravka osjeća kao »u svojoj kući«? Taj čovjek, u prvom slučaju, može, kao što i hoće, zamrziti Hrvatsku iz dna duše, a u drugom slučaju osjećao bi ljubav i poštovanje. Ako se gleda lukrativno, što se Hrvatskoj više isplati? Čak da je riječ o kriminalcu, koji ionako ne uvažava ničije granice, valja biti obazriv, da se ublaži, umjesto da se raspiri, njegov asocijalni nagon. Propise bi trebalo prilagoditi mogućim učincima.

DODVORAVANJE »ZAPADU«

Kako Hrvatska postaje podij za đavolji ples svakojakih »izbavitelja« (asocijacija na Papićev film), u kojoj domaći svijet najbolju životnu priliku može dobiti u služenju vlastitih eksploatatora u radu niskoga kvalifikacijskog stupnja, u svojoj zemlji, jer Hrvatska nije vlasnik gotovo ničega na svojem teritoriju, pa se u njoj svatko može iživljavati gledajući je svisoka, onda bi svoju veličinu, odnosno svoju suverenost, trebala pokazati pažnjom prema »malim« ljudima u njihovim velikim neprilikama, prije prema daljnjima, nego prema bližnjima, jer je to osnova vlastite moralne, jamačno, i političke legitimacije.

PS Nije čast hrvatskim policijsko-sudskim institucijama što državnu suverenost potvrđuju

Autor Vinko Grgurev

Srijeda, 20 Kolovoz 2014 10:31 - Ažurirano Srijeda, 20 Kolovoz 2014 10:36

hajkom na bosanske dječake koji pasu ovce po dalmatinskom kamenjaru, nego bijeda, jer ih protjeruje u bijedu, za koju je, avaj, i Hrvatska suodgovorna. To što je netko zatečen bez dokumenata rudiment je ne samo nekadašnjeg zajedništva, nego je izražaj puke potrebe na kompaktnom kulturnom, ekonomskom, političkom, povijesnom,... području.

Nije Hrvatska isto, unatoč prisutnosti u Europskoj uniji, onom čovjeku iz Latvije ili Luksemburga, iako su u istoj asocijaciji, i onom iz Bosne i Hercegovine, između kojih će (ne samo) tih država, idućih desetljeća, granica imati – budimo iskreni – efekt granice između dviju Koreja, dviju Njemački, zapravo, Berlinskog zida.

Kao gospodarski sporednoj i politički formalno graničnoj zemlji, u skladu s tradicionalnim mitom o »predziđu«, bit će u Hrvatskoj prenaplašen malograđanski mentalitet očit u dodvoravanju »zapadu« i diskriminaciji »neciviliziranih« istočnjaka. Za Hrvatsku bi to u političkoj artikulaciji bila katastrofa.

Uz srdačan i prijateljski pozdrav!

Vodice, 11. - 18. kolovoza 2014.

Vinko Grgurev, prof.